

Hubert J. Kaczmarek

"Aż po krańce ziemi". Cz. I-II, Kraków 1999 : [recenzja]

Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne 7/2, 267-269

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w którym byśmy mogli powiedzieć o sobie: „Żyję już nie ja, ale żyje we mnie Chrystus” (Ga 2,20).

Książka ks. W. Niewęglowskiego to głęboka i nowoczesna refleksja teologiczna, a także filologiczna nad treścią przeżywania tajemnicy Największego Sakramentu, a zarazem dokument duchowo-mistycznych doświadczeń, który powinien być w rękę każdego wierzącego jako „pokarm” medytacji i jako „pokarm” świętości Eucharystycznej. Stąd też pierwszy egzemplarz książki został mi natychmiastowo „porwany” przez studentów-księży. Obecnie, gdy po pewnej przerwie wracam do treści książki, doceniam jej ogromną wartość na drodze życia duchowego. Każde zdanie to ogromny „ładunek” mistyki eucharystycznej. To także świadectwo autora.

Ks. Stanisław Urbański

Aż po krańce ziemi. Cz. 1 i 2. Kraków 1999, ss. ?

Na dziesięć dni przed ósmym pobytem Jana Pawła II na ziemiach polskich, w krakowskiej Oficynie Wydawniczej KWADRAT s.c. ukazała się dość oryginalna publikacja. Jest to dwuczęściowa pozycja wydawnicza, album i książka, *Aż po krańce ziemi*” ukazująca Osobę i papieskie posługiwanie Ojca Świętego w ciągu ponaddwudziestoletniego, jak dotąd, pontyfikatu. Część pierwsza, album, zawiera unikatowe zdjęcia Adama Bujaka, Grzegorza Gałązki, Artura Mari i Ryszarda Rzepeckiego. Już sam zestaw nazwisk fotografów, których nazwać raczej należy fotografującymi kronikarzami i wybitnymi fotografikami, wystarczy za gwarancję jakości i znakomitych walorów albumu.

Niezwykle ważna jest tutaj też i strona graficzna. W układzie i doborze, od strony artystycznej, zdjęć również widać rękę fachowca. Chociaż niektórzy krytycy mają skojarzenie koncepcji albumu z domowym albumem, do którego wklejamy najwspanialsze, żeby nie powiedzieć najukochańsze fotografie rodzinne. Nawet, gdyby i takie skojarzenie ktoś miał, to myślę, iż jest to raczej zaleta niż wada publikacji.

Druga część, pomyślana jako osobny tom, to zbiór wypowiedzi mężów stanu w Kościele i świecie na temat naszego najwybitniejszego Rodaka – Jana Pawła II, Papieża. Paleta autorów jest znakomita, żeby wymienić tylko kilka nazwisk: Georges Bush, Helmut Kohl, Michaił Gorbaczow, Lech Wałęsa, Jerzy Turowicz, Jerzy Buzek, Hanna Gronkiewicz-Waltz, br. Roger z Taize... Niestety trzeba żartować Wydawcę, który ufa, że nikt dotąd nie podjął próby zestawienia fotografii z wypowiedziami znakomitości tego świata na temat Jana Pawła II. Otóż już w październiku ubiegłego roku, właśnie na XX-lecie Jego Pontyfikatu w jednej z warszawskich oficyn wydawniczych (nazwy nie podaję, żeby ustrzec się zarzutu kryptoreklamy) taki album, ale w jednym woluminie, uka-

zał się. Co więcej, tamten wydawca miał zaszczyt zaprezentować go Janowi Pawłowi II podczas audiencji specjalnej w grudniu 1998 r. po środowowej audiencji ogólnej.

Omawiana publikacja oficyny KWADRAT godna jest polecenia, tym bardziej, że w czasie jej promocji w Centrum Prasowym w Warszawie w dniu 26 maja br. p. Jacek Maria Stroka – redaktor naczelny KWADRATU i autor koncepcji tej publikacji zapewniał, że dzięki sponsoringowi Banku BPH, Gorenjski Tisk, Union-Vis pięciu innym sponsorom wspierającym, cena w księgarniach winna oscylować w granicach 90 zł, co przy tego typu pracach jest naprawdę niewiele (niestety w jednej z warszawskich księgarni widziałem ten album w cenie 115 zł).

Z pewnością trzeba uznać wielką i mozolną pracę Wydawcy (samych zdjęć wykonanych przez Ryszarda Rzepeckiego, jak mówiono w czasie prezentacji albumu, jest w albumie ponad 250; wybrano je jednak spośród astronomicznej wręcz liczby 20 000 tysięcy fotografii, a ile obejrzano fotografii wykonanych przez papieskiego fotokronistę Artura Mari, tego chyba nikt nie wie). Jednak należy zwrócić uwagę na kilka redakcyjnych potknięć. Na str. 11 albumu (powtórka też w książce na str. 9) jest literowy błąd w etymologii łacińskiego wyrazu *Pontifex*. Otóż pierwszy jego człon oznaczający *most*, to po łacinie *pons*, a nie *ponst*. W podpisie pod zdjęcie na str. 23 albumu czytamy, że „konklawe wybrało Karola Wojtyłę Papieżem”. Otóż polska norma językowa zaleca wyrażenie: „obrało na Papieża”. Forma „papieżem” jest wyraźnym narzędnikiem, a w czasie konklawe narzędnikiem, czy lepiej narzędziem, są głosy kardynałów. Katastrofalne są niestety podpisy pod zdjęcia na str. 164 albumu. Otóż pokazano moment wręczania biretów kardynalskich trzem kardynałom Polakom i podpisano, że jest to wręczenie kapeluszy kardynalskich. Jest to niestety błąd, bo kapelusze ze stroju kardynalskiego, a zatem i z obrzędu kreowania kardynałów zniósł papież Paweł IV. Natomiast moment wręczania pierścienia kardynalskiego Ks. Prymasowi Józefowi Glempowi w lutym 1983 r. opisano jako nominację na stolicę prymasową w Gnieźnie, co miało miejsce w lipcu 1981 r., kiedy Jan Paweł II leżał w Poliklinice Gemelli po zamachu. Na stronie 171 albumu ks. bp Stanisław Dziwisz nazwany jest Drugim Prefektem Domu Papieskiego. Są oczywiście niejakie trudności z tłumaczeniem z j. włoskiego tytułu księdza biskupa: Prefetto Aggiunto della Casa Pontificia. Najlepiej oddać to w języku polskim jako Perfekt Pomocniczy. Jednak Drugi Perfekt jest wyrażeniem raczej niewłaściwym w tym miejscu.

Z części książkowej pozwolę sobie przytoczyć jedną tylko nieściśłość, choć mam świadomość, że usprawiedliwia ją niejako powszechność takiego wyrażania się. Otóż na str. 8 podano pełną tytulaturę Jego Świątobliwości Ojca św. Jana Pawła II, używając wyrażenia *przedtem* Karol Wojtyła. Niestety, w wydawanym w Watykanie *Annuario Pontificio*, czyli *Roczniku Papieskim*, już za pontyfikatu Pawła VI zrezygnowano z owego *przedtem*, gdyż papież – choć po wy-

borze przybiera sobie pontyfikalne imię – to nadal pozostaje Giovannim Montini czy Albinem Luciani.

Podane tu nieścisłości nie obniżają wartości omawianej książki. Dlatego też z głębokim przekonaniem polecam ją nie tylko dlatego, że może być znakomitym prezentem. I nie tylko po to, by ładnie wyglądała na półce domowej biblioteczki. Część albumową można oglądać po wielokroć, a książkową czytać, czytać i czytać...

Hubert J. Kaczmarski

Uniwersytety w nauczaniu Jana Pawła II. t.1 (1978-1988). Warszawa 1999;
t.2 (1989-1999). Warszawa 2000.

Instytut Badań Naukowych Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Warszawie, pod kierunkiem Dyrektora Instytutu ks. prof. dr. hab. Stanisława Urbańskiego, w ramach serii wydawniczej „Edukacja w nauczaniu”, wydał dwa tomy przemówień i homilii Jana Pawła II odnośnie do nauczania: t.1 „Uniwersytety w nauczaniu Jana Pawła II – 1978-1988” oraz t.2 „Uniwersytety w nauczaniu Jana Pawła II – 1989-1999”.

W każdym tomie opublikowano ponadto dokumenty kościelne traktujące o edukacji: w t.1 konstytucję apostolską o uniwersytetach i wydziałach kościelnych – „Sapientia christiana” i w t.2 konstytucję apostolską o uniwersytetach katolickich – „Ex corde Ecclesiae”. Jednoczesne opublikowanie nauczania Ojca Świętego i najważniejszych dokumentów kościelnych odnoszących się do nauczania w szkolnictwie wyższym daje pełny wgląd w tę problematykę i pozwala zobaczyć ją w całościowym spectrum uzupełniających się wątków.

Oba tomy przemówień papieskich zawierają program kształcenia uniwersyteckiego dla uczelni kościelnych i katolickich. Jego adresatem są jednak również te uczelnie, które pragną uczyć i wychowywać młodego człowieka według wartości i kryteriów zawartych w nauczaniu Kościoła opartym na Ewangelii. Te wszystkie szkoły wyższe, które mają ambicje wpływania na porządek moralno-etyczny w polityce, życiu gospodarczym i społecznym, i formowania go według zasad katolickiej nauki społecznej – w nauczaniu papieskim znajdują niewyczerpane źródło budującej inspiracji. Ostatecznie bowiem, każdy uniwersytet i każda uczelnia wyższa powinna dać swoim studentom wykształcenie uwzględniające harmonijny rozwój osoby ludzkiej, jej naturę i przeznaczenie, którego celem jest wieczność w Bogu. Każda uczelnia powinna również umożliwić młodym ludziom wychowanie uwzględniające wartości filozofii chrześcijańskiej bowiem zawiera ona wartości uniwersalne, ostatecznie w pełni urzeczywistnione w Chrystusie.

Nauczanie Ojca Św. charakteryzuje się przede wszystkim głębokim humanizmem. Jest to motyw spinający całe papieskie nauczanie o uniwersytetach.